

Klage på melding om vedtak i navnesak 2021/327 – Gårdselva og Gårdselvtinden i Tromsø kommune

Statens kartverk har gjort vedtak om skrivemåten av følgende stedsnavn i Tromsø kommune:

Vedtak Navn på 1. Gårdselva Bekk

Primærnavn 2. Gårdselvtinden Fjell Avleda navn (av 1)

Spierkovárri er det nordsamiske parallellnavnet.

Vedtaka er gjort med heimel i § 7 tredje ledd i lov om stadnamn.

Bakgrunn Kartverket tok opp navnesak i brev av 3.8.2021 til Tromsø kommune. Navnesaken blei reist for å fastsette rett skrivemåte av navnet til offentlig bruk. I 1998 blei fjellnavnet med feil skrivemåte Gorželvtinden tatt inn i offentlig bruk på kartet Norge 1:50 000 1533-4, se kartutsnitt.

Andersdal og Kristofferjord utviklingslag ønsker herved å klage på dette vedtaket. Vi vil kommentere deler av mottatt vedtaksbrev og anser dette som en klage på vedtaket. Det gjøres oppmerksom på at det har vært en kort klagefrist.

Utsnitt fra mottatt vedtak:

"Kartverket viser til at til tross for at lov om stadnamn gjaldt i 1998, er ikke skrivemåten av fjellnavnet fastsatt etter lov om stadnamn. Og navnet er dessverre blitt tatt i offentlig bruk, uten at det er gitt tilråding i saken fremhever Kartverket"

Kommentar: Vi forstår at Kartverket mener de har gjort en feil i 1998 og at fjellnavnet ikke er fastsatt etter lov om stedsnavn. Vi forstår det slik at Kartverket mener at navnet Gorželvtinden fra og med 1998 ble tatt i offentlig bruk. Dette stemmer ikke med lokalbefolkningen og turvante Tromsøværinger/skiturister.

"Rettslig grunnlag

Når skrivemåten av et stedsnavn skal fastsettes til offentlig bruk, er hovedregelen å ta utgangspunkt i den nedarva lokale uttalen av navnet. Skrivemåten skal følge gjeldende rettskrivingsprinsipper for det språket som navnet inngår i, jf. § 4 første ledd i loven. Skrivemåten skal være praktisk og ikke skygge for meningsinnholdet i navnet, jf. § 1 første ledd. I Utfyllende reglar om skrivemåten av norske namn er det mer detaljerte bestemmelser om hvordan stedsnavn skal normeres. Lokale ønsker fra dem som har uttalerett, skal også spille inn."

Kommentar:

Gorželvtinden er i aller høyeste grad en nedarvet lokal uttale av navnet og har sin egen skrivemåte som vist på kartet som Kartverket viser til fra 1998. Våre eldre sambygdinger kjenner kun til denne måten å skrive det på og uttale fjellets navn.

Vi oppfatter skrivemåten som praktisk og mener ikke at navnet skygger for meningsinnholdet. Viser til at dette ikke er et norsk navn, men et samisk navn og derfor ikke trenger å forholde seg til de norske reglene om normering av stedsnavn eller de mer detaljert bestemmelser for skrivemåtene.

"Lokale ønsker fra dem som har uttalerett, skal også spille inn."

Kommentar: Vi ser ikke at de lokale er blitt hørt på noen punkt i denne navnesaken. Vi ser på denne avgjørelsen fra Kartverket som et enormt tap av vår kulturarv og bygdas historie. Den samiske befolkningen som har vandret i fjellene her i nord laget navn på fjell etter hvordan fjellet så ut for å kunne peke det ut uten kart. De brukte ulike navn for å kunne kjenne igjen fjellet og plassen. Vi vet at den samiske befolkningen har veldig mange ulike beskrivelser av for eksempel regn eller snø. Dette for å kunne beskrive hvilken type regn eller snø som falt. Dette går igjen i beskrivelser om fjell og elver. Dette viser til at den samiske måten å navngi steder på ofte er etter naturbeskrivelser.

Sametinget opplyser at det samiske navnet er Spierkovárri, men Gorželvtinden har opprinnelse fra samisk som forklarer at elva har en foss; på samisk forklares dette med navnet Gorža, derav Gorželvtinden. Det rette norske navnet ville da vært Fosselvtinden om det måtte gjøres om til et norsk navn.

ARTIKLER FRA STATISTISK SENTRALBYRÅ NR. 107

**DEN SAMISKE BEFOLKNING
I NORD-NORGE
SÁMI ÁL'BMUT DAVVI-NORGAS**

Av Vilhelm Aubert Båk'te

**THE LAPPISH POPULATION
IN NORTHERN NORWAY**

Statistisk Sentralbyrå
Biblioteket
28 AUG 1978

Tabell 5. Personer med svar på spørsmålene om samisk tilknytning. Kommune.
 Absolutte tall Persons with answer to questions about Lappish connection.
 Municipality. Number

Kommune ¹⁾ Municipality ¹⁾	Spørsmål 1 Question 1		Spørsmål 2 Question 2			Spørsmål 3 Question 3			Spørsmål 4 Question 4			
	Samisk første talespråk Lappish first talked language		Samisk første talespråk til minst én av foreldrene Lappish first language talked by at least one of the parents			Samisk første talespråk til minst én av besteforeldrene Lappish first language talked by at least one of the grand-parents			Regner seg selv som same Considers himself to be a Lapp			
	Ja Yes	Nei No	Ja Yes	Nei No	Vet ikke Do not know	Ja Yes	Nei No	Vet ikke Do not know	Ja Yes	Nei No	Usik- ker Uncer- tain	Ønsker ikke å svare Does not wish to answer

NORDLAND

1841 Fauske ...	:	224	4	220	:	4	220	:	:	225	-	-
1842 Skjerstad	:	245	2	241	:	5	240	-	:	241	3	-
1845 Sørfold ..	8	229	15	221	1	19	218	-	11	225	1	-
1849 Hamarøy ..	29	16	34	11	-	34	11	-	30	12	1	4
1850 Tysfjord .	213	1081	243	1045	8	253	1023	20	234	1037	15	11
1853 Evenes ...	101	1583	189	1472	25	219	1411	57	154	1452	34	44
1854 Ballangen	70	1892	129	1786	33	146	1722	76	110	1789	32	78
1855 Ankenes ..	85	1120	160	1026	27	179	989	44	128	1034	24	22

TROMS

1902 Tromsø ...	135	1754	357	1492	42	521	1192	177	21	1857	5	4
1911 Kvæfjord .	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
1913 Skånland .	359	321	562	95	25	572	58	52	433	103	60	86
1919 Gratangen	24	512	43	468	26	53	438	46	24	485	14	14
1921 Salangen .	157	2151	292	1993	23	318	1917	73	212	2031	40	26
1924 Målselv ..	:	606	:	605	:	:	590	15	:	604	:	6
1925 Sørreisa .	4	996	18	979	3	28	958	14	6	977	15	2
1926 Dyrøy	2	378	10	363	7	19	331	30	1	376	3	-
1927 Tranøy ...	9	192	18	178	5	19	163	19	9	170	20	2
1929 Berg	4	159	6	146	11	9	134	20	3	159	1	-
1931 Lenvik ...	4	1049	6	1034	13	12	1018	23	4	1037	2	10
1933 Balsfjord	16	1420	29	1378	27	52	1279	103	14	1387	10	31
1936 Karlsøy ..	1	93	3	91	-	5	89	-	1	90	3	-
1938 Lyngen ...	68	3323	195	3059	139	295	2568	530	15	3286	44	48
1939 Storfjord	79	1636	228	1411	74	468	1012	233	15	1690	6	10
1940 Kåfjord ..	457	2812	1342	1805	124	1886	1153	233	153	2676	418	25
1941 Skjervøy .	18	4746	75	4575	114	147	4163	454	7	4694	33	40
1942 Nordreisa	:	230	9	209	13	14	165	52	:	214	2	15
1943 Kvænangen	107	1978	279	1657	150	387	1201	498	24	1978	69	14

1) Oversikt over kretsene er tatt med til slutt i denne tabellen.

1) A list of the census tracts is taken at the end of this table.

1902 Tromsø
18 Breivikeidet
19 Ramsfjordbotn
21 Andersdal
53 Lakseivbukt
54 Lakselvdalen
55 Sørstrøm
56 Sjursnes
57 Reiervik
58 Breivikeidet

Vi har hentet utdrag fra en folketelling tilbake til 1978, her ser vi at Andersdal er nevnt med 21 personer og at nærliggende områder som Breivikeidet har 18, Ramsfjordbotn har 19, Lakseivbukt 53, Lakselvdalen 54, Sjursnes 56 og Breivikeidet med 58 personer. Dette er tall for Tromsø og de fleste er fra vårt nærområde og det vil være en naturlig forklaring på hvorfor fjellet har fått dette navnet fra langt tilbake i tid.

[Den samiske befolkning i Nord-Norge. Sámi ál'bmut davvi-norgas \(ssb.no\)](http://Den%20samiske%20befolkning%20i%20Nord-Norge.%20Sámi%20ál'bmut%20davvi-norgas%20(ssb.no))

Legger ved søk på navnet Gorži fra samisk ordbok: Her er navnet oversatt til foss.

"Uttale og skrifttradisjon

Primærnavnet er navnet på en bekk, nedarva lokal uttale er [ˈg̊ɑːʂælvɑ]. Navnet er dokumentert muntlig av lokalkjente for Kartverket, og Gårdselva inngår også på navnesaksskjemaet fra 1998. Bekken Gårdselva renner gjennom tunet på bruk 42/4 i Tromsø kommune."

Komment

Vi lurte på hvem de lokalkjente for kartverket er, ingen vi kjenner i dette området er enig i navnet Gårdselva. Vi har i Norge vært gjennom en fornorskningssperiode av det samiske språket. Vil tro at dette er grunnen til at det er skjedd en delvis fornorskning av navnet slik at man kan tro at det handler om en gård. Vi tror ikke at dette handler om noen går/bondegård under fjellet, men viser til det gamle navnet på fjellet som er Gorželtinden. Vi lurte på at denne elven kan ha hatt navnet Goržavarri eller Goržajohka.

Ved et kjapt søk på Norgeskart kan vi se at navnet allerede er endret. Dette før klagefristen er utgått 09.11.2021. Vi opplever dette som en kraftig overkjøring av lokalbefolkningens uttalelsesrett og den demokratiske måten vi lever etter her i Norge.

"Høringssvar

Kartverket sendte saken til uttalelse og kunngjøring i Tromsø kommune i brev av 3.8.2021, i tråd med § 8 i stedsnavnloven. Den 21.9.2021 sendte kommunen de lokale uttalelsene til Språkrådet med kopi til Kartverket. I brevet er høringsuttalelsene oppsummert av kommunens saksbehandler, men de er ikke vedlagt brevet. Tromsø kommune har ikke uttalt seg."

Kommentar: Vi synes at det er meget kritikkverdig at sammendrag av høringsuttalelsene er videresendt til Språkrådet og Kartverket av kommunen. Vi mener at brevene i sin originale form burde vært vedlagt. I tillegg finner vi det rart at kulturavdelingen i Tromsø kommune ikke er involvert eller andre instanser i kommunen. Vi lurte på hvorfor de ikke uttaler seg i denne saken.

"Tilråding fra Språkrådet Språkrådet tilrår skrivemåtene Gårdselva og Gårdselvtinden i brev av 28.9.2021. Språkrådet sier at skrivemåtene er i samsvar med nedarva uttale og norsk rettskriving. Språkrådet kommenterer at "[...] vedtatt nordsamisk navn ikke har navneleddet Gorž-", og med "vedtatt nordsamisk navn" må vi forstå Språkrådet slik at det er navnet Spierkovárri, det nordsamiske navnet på dette fjellet, som det blir vist til. Sametinget er forelagt saka og har opplyst muntlig at Sametinget ikke har opplysninger om et samisk navn på Gårdselva. Sametinget har tidligere i navnesak 2020/231 tilrådd skrivemåten Spierkovárri som skrivemåte av det samiske navnet på fjellet."

Kommentar: Vi viser til fornorskningssprosessen av det samiske språket vi har hatt i Norge og forstår forvirringen dette kan ha medført i denne saken. Den lokale befolkningen burde høres og Språkrådet og Sametinget burde ikke synse etter en samtale seg i mellom. Er Spierkovárri en naturbeskrivelse? Hva betyr det? Hvor kommer dette navnet fra? Har dere hentet

dette fra lokalbefolkningen? Vi finner ingen historikk på dette navnet annet enn at fjellets navn Gorželvtinden er blitt oversatt til dette.

"Kartverkets vurdering

Navnet på bekken består av navneledda Gård- + -s- + -elva, og navnet på fjellet er avleda av elvenavnet, slik at forleddet i navnet er Gårdselv- + -tinden. Begge navna er "gjennomsiktige", dvs. at vi kan identifisere delene av navnet og kople disse til kjente og forståelige ord/morfem i norsk språk, dvs. ordet gård m. bl.a. med betydningene 'landeiendom (med hus)' og 'gårds plass, tun' bindemorfemet -s- og elv f. 'naturlig strøm av vann' (kilde: Bokmålsordboka)."

Kommentar:

Vi viser til fornorskningsprosessen av det samiske språket vi har hatt i Norge og forstår forvirrelsen dette kan ha medført i denne saken.

"I formålsparagrafen til loven § 1 heter det at "[f]ormålet med denne lova er å ta vare på stadnamn som språklege kulturminne, gi dei ei skriftform som er praktisk, og som ikkje skyggjer for meiningssinnhaldet i namnet, og medverke til kjennskap og aktiv bruk av namna".

Kommentar: Ikke enig

konklusjon:

Det at navnet på fjellet ble fornorsket dagen i dag, er det bevis på at fornorskning prosessen ikke er ferdig i Norge.

Å ikke bli hørt når man gir svar på høring, verken som privat person og som Utviklingslag, oppleves det som et kraftig overkjøring av det lokalbefolkningen som har bodd i Andersdalen siden 1700. Vi har mennesker i bygda på 88 år som har vokst opp med Gorželvtinden som navn på det nærmeste fjellet.

Vi mener at det er viktig at navnet står slik den er og den endres ikke. Det vil føre til forivrelser blant skituristene som kommer hitt fra hele verden. Kanskje Nordlys og iTromsø vil finne alt denne fornorskningsprosessen interessant.

SvarSvar alleVideresend